

Allergie bij dierplaagbestrijders

Allergie is een probleem dat in Nederland vaak wordt onderschat, toch kunnen de gevolgen zeer ernstig zijn. In Nederland sterven jaarlijks 3 à 4 mensen als gevolg van insectensteken. Grofweg kunnen we de allergie waarmee dierplaagbestrijders te maken hebben, in 2 groepen verdelen: de eerste groep wordt veroorzaakt door knaagdieren, de tweede door stekende insecten.

HOE ONTSTAAT ALLERGIE?

Allergie wordt veroorzaakt doordat een lichaamsvreemde stof het lichaam binnenkomt. Dit kan door de ogen, neus of mond of zijn of door een steek. Bij een allergie reageert het lichaam overdreven op deze stof en wordt er veel IGB (= Immuun Globuline) aangemaakt. Dit is een antistof.

Bij een allergie voor knaagdieren dringen huidschilfers en urineresten binnen. De symptomen zijn vergelijkbaar met hooikoorts en vaak zeer plaatselijk. Men krijgt last van tranende ogen, niezen en astma. Over het algemeen worden deze reacties in de loop van de tijd steeds heftiger. Genezing van deze allergie is niet mogelijk. De allergie die wordt veroorzaakt door de steek van een insect kan zich plaatselijk, maar ook over het hele lichaam openbaren. De symptomen bestaan uit zwellingen, rode huid of galbulten. Mensen die heftig reageren kunnen in shock komen en zelfs overlijden. Een allergische reactie vindt nooit plaats na 1 steek. Uit de praktijk blijkt dat iemand pas heftig reageert na de 4e of 5e steek, het kan echter ook eerder.

WAT KAN JE ER AAN DOEN?

Preventief zijn er geen mogelijkheden om iets aan een allergie te doen. Als een allergische reactie zich heeft geopenbaard, zijn er 3 mogelijkheden om een tweede keer te voorkomen.

1 VERMIJDEN

Voor bestrijders is dit moeilijk; het houdt het eigenlijk in dat men ander werk moet zoeken. Het dragen van beschermende kleding voorkomt natuurlijk wel het steken door insecten.

2 MEDICIJNEN

Mensen die weten dat ze allergisch zijn voor insectensteken, dragen vaak een epi-pen bij zich. Hiermee kan men zelf een hoeveelheid adrenaline inspuiten. In combinatie met een tablet met een anti-histamine zal de persoon in kwestie zo in eerste instantie geen gevolgen ondervinden van de insectensteek. Na de steek moet wel zo snel mogelijk medische hulp worden gezocht en zal er prednison worden toegediend om een eventuele tweede reactie te voorkomen.

3 IMMUNOTHERAPIE*

Deze methode bestaat uit 4 stappen:

- Gesprek. Bij de intake wordt gevraagd wat er precies is gebeurd.
- Huidtest. Aan de hand van het verhaal zal een huidtest worden opgezet ter bevestiging van de vermoedelijke allergie.
- Instelfase. Wekelijks krijgt de patiënt een hoeveelheid gif ingespoten. Men begint met de hoeveelheid van 1/10.000 wespensteek en eindigt met een volledige steek. De instelfase duurt ca. 2 à 3 maanden waarin wekelijks wordt gespoten. Afhankelijk van de symptomen kan men ook kiezen voor een versneld programma. Dit duurt ongeveer 6 weken, waarbij de patiënt meerdere injecties per dag krijgt.
- Onderhoudsfase. In deze fase krijgt de patiënt elke 3 à 4 maanden een injectie van een volledige steek. Deze fase duurt 3 tot 5 jaar, waarna de kans op allergie weer gelijk is aan die van de gemiddelde Nederlander.

* Na het stoppen van deze behandeling blijkt dat 90 tot 95% van de mensen van hun wespallergie af is. Bij bijen ligt dit percentage op ca. 85%. Voor het inspuiten van gif gebruikt men tegenwoordig gezuiverd wesp- of bijengif. Bij hoge uitzondering worden nog levende insecten gebruikt.

WAT MOET JE DOEN ALS BESTRIJDER?

Bestrijders die symptomen hebben van een allergie (zie tabel) raden wij aan om een dermatoloog te bezoeken. In Nederland zijn met name de Academische Ziekenhuizen in Leiden, Rotterdam en Groningen hierin gespecialiseerd. In mindere mate wordt aan dit onderwerp ook aandacht besteed in Nijmegen en Maastricht.

Mevrouw I. Terreehorst, allergoloog aan het Leids Universitair Medisch Centrum, is voor dit artikel geïnterviewd.

MENSELIJKE KLACHTEN BIJ ALLERGIE VOOR INSECTEN					
Graad	Huid	Maagdarmkanaal	Luchtwegen	Hart	Centraal zenuwstelsel
1	jeuk roodheid galbulten				onrustig gevoel
2	zwellings van lip, oogleden, ledematen	misselijk overgeven diarree buikpijn		drukkend gevoel op borst	licht in hoofd
3		slikklachten	gierende ademhaling piepende ademhaling benauwd onduidelijk praten		
4	blauwe lippen, vingers	laten lopen van urine of ontlasting	ademstilstand	hartritme stoornissen lage bloeddruk snelle hartslag hartstilstand	flauwvallen bewusteloos

MENSELIJKE KLACHTEN BIJ ALLERGIE VOOR DIEREN				
Orgaan	Neus	Ogen	Longen	Huid
Klachten	niezen jeuk in neus verstopte neus loopneus slijm achter in de keel	jeuk rood tranen branderig gevoel	hoesten kortademig piepen	eczeem
Medicatie	neusspray antihistaminicum	oogdruppels	1. inhalatiemedicijnen - ontstekingsremmers - luchtwegverwijders 2. antihistaminicum 3. LTRA (tablet tegen stoffen die vrijkomen bij allergische reactie) 4. Prednison tabletten (alleen bij heel ernstige astma)	vette onderhouds-zalven ontstekingsremmende zalven

VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

Wim Jansen van de DAR te Nijmegen was al ruim 6 jaar dierplaagbestrijder, toen hij bij zijn eerste wespennest in 1987 werd gestoken. Hij voelde zich niet goed worden en kon nog net zijn opdrachtgever vertellen wat er was gebeurd. In de doktersstoel kwam hij weer bij, nadat er prednison was toegediend. Na lang zoeken kwam Wim er achter dat in het Eemland ziekenhuis in Amersfoort iets te doen was aan zijn allergie.

Dit ziekenhuis werkte toentertijd met levende wespen. De eerste steek werd toegediend op Intensive Care, waarbij hij direct weer het bewustzijn verloor. Vervolgens kreeg hij 5 jaar lang spuiten toegediend met gif en werd de behandeling afgesloten met een echte steek. Dit laatste ook in verband met het psychologische effect. Sinds de behandeling, nu zo'n 15 jaar geleden, is Wim al weer enkele keren gestoken door een wesp, echter zonder gevolgen.

Een ander voorbeeld komt uit de gemeente Borger-Odoorn waar de gemeentelijke dierplaagbestrijder, Gerrit Gossen, in 2002 werd gestoken door een wesp in zijn voet. De voet

werd wat dikker dan normaal, maar hij besteedde er verder geen aandacht aan. Twee weken later werd hij weer gestoken, ditmaal in zijn hals. Zijn hele hals zwol op en hij kreeg koorts aanvallen. Na bezoek aan de huisarts bleek het een wespallergie te zijn. Als gevolg hiervan bestrijdt Gerrit nu geen wespennesten meer en loopt hij in het seizoen met medicijnen op zak.

In de gemeente Bleiswijk werd de plaatselijk dierplaagbestrijder Ruud van de Polder 3 jaar geleden gestoken in zijn hand. De gevolgen? Een dikke arm, een opgezwollen keel en hartkloppingen. De huisarts schatte de situatie juist in en diende adrenaline toe. Ruud ondergaat op dit moment een behandeling in het Universitair Medisch Centrum in Rotterdam.

Bij zijn eerste bezoek werd, gezien zijn beroep, de hoeveelheid gif ingespoten die normaal in een heel jaar wordt toegediend. Vervolgens krijgt hij iedere maand bij de huisarts een injectie. De behandeling is nu 2 jaar aan de gang en verloopt goed. Gedurende die periode draagt Ruud een adrenalinespuit bij zich, voor het geval hij wordt gestoken.